

כבוד ה' – הכבוד האמיתי

ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה. (במדבר ד, טז)

שהוא ממונה עליהם לשאת אותם. (רש"י)

האופן שבו נשא אלעזר את משאו מבואר ברש"י (שבת צב ע"א) על המשנה: "המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפיו חייב, שכן משא בני קהת", ופירש"י: "ובשם רבינו יצחק בר יהודה מצאתי שאמר בשם רב האי שמפורש בהש"ס ירושלמי (שבת פ"י ה"ג), 'ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה' - שמן אחד בימין, ושמן אחד בשמאל, והקטורת בחיקו והחביתין בכתף".

וכתב הרמב"ן: "ועל דעת הירושלמי הכתוב בפירושי רש"י שהוא נושא אותם, יהיה משא גדול, כי הקטורת שס"ה מנה, ומשה רבינו לא פטמה לחצאין, ושמן המאור לשנה שלימה רב מאד קפ"ג לוגין, ומנחת התמיד לא ידענו לכמה ימים ישא ממנה, אבל היה אלעזר חזק ואמיץ כיעקב אבינו, וכן משה רבינו ואהרן אחיו, וקווי ה' יחליפו כח".

בעיני מי שאינו מכיר ויודע את ערך הדברים שנשא אלעזר, נראה המשא כבזיון עבור אלעזר 'נשיא נשיאי הלוי'. אכן האמת היא שבשל חשיבותם וקדושתם הגדולה של שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה, אין כבוד גדול יותר מנשיאתם! דבר זה לא השכילה להבין מיכל בת שאול כאשר התרעמה על דוד המלך שהוא מזלזל בכבודו ורוקד לפני התורה. אבל האמת היא, כי לרקוד לפני התורה, וכן לשאת את משא הקודש של המשכן וכליו, זהו הכבוד האמיתי!^ז

ז. והוסיף רבינו, כי בתלמוד תורה דקלם, הכבוד הגדול ביותר היה מי שטאטא את בית המדרש! ומי שאסף את הספרים למקומם - אין בדומה לו! ורק הגדולים והמיוחדים זכו לטאטא את רצפת בית המדרש. בעיני אדם פשוט אמנם זהו בזיון, אבל באמת אין זה אלא כבוד גדול, שהרי מדובר בהיכל הישיבה - היכל ה'. אצל אדם בר דעת כבוד גדול הוא לכבד את בית המדרש ולהחזיר את הספרים למקומם.

פרשת וילך

התעלות רוחנית – רק בכדי להשפיע לאחרים

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו' למען ישמעו ולמען ילמדו. (דברים לא, יב)

התעלות נשגבה ותועלת עצומה באות על ידי מצות הקהל, כדכתיב: "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

אך מכל מקום אמרו בגמ' (חגיגה ג ע"א) שאילם פטור מן הראייה, ונלמד מהקהל דכתיב 'ולמען ילמדו', פרט לשומע ואינו מדבר. והקשו שם: "למימרא דכי לא משתעי לא גמר?", והרי אותם שני אילמים שגרו בשכנותו של רבי, בני בתו של רבי יוחנן בן גודגדא, ויש אומרים בני אחותו של רבי יוחנן. כל פעם שהיה רבי נכנס לבית המדרש היו נכנסים ויושבים לפניו, ביקש רבי רחמים עליהם והתרפאו, ונמצא שהם היו בקיאים במשניות וספרא וספרי וכל הש"ס. ותירצו שלעולם גם מי שאינו מדבר לומד היטב, אלא דכתיב למען ילמדו וקרינן למען ילמדו, ולמען ילמדו היינו ילמדו לאחרים, ואין אילם ראוי ללמד אחרים, לפיכך פטור מן הקהל ומן הראייה.

למדים אנו מכאן כי עיקר המכוון במצות הקהל וראייה הוא כדי שיוכל להעביר לאחרים את מה שלמד והתעלה במעמדים אלו. ולפיכך אדם שאינו ראוי ללמד לזולתו, שאין לו את כח הדיבור וההשפעה למסור ולהעביר לאחרים על ידי דיבורו, איננו חייב במצוות גדולות אלו של הקהל וראיית פנים בעזרה, שכיון שאין בכוחו להעביר וללמד לזולתו את כל מה שרואה ולומד במעמדים אלו לא חייבה אותו התורה בכך.

ויסוד גדול העולה מהדברים, כי המעלות וההשגות הניתנות לאדם, לא בשביל עצמו ניתנו, אלא כדי שיוכל ללמד ולהשפיע לאחרים! 'עולם חסד יבנה', הן חסד חומרי והן חסד רוחני, וכל התעלות רוחנית צריכה שתהיה בבחינת "תורת חסד", היינו ללמדה ולהשפיע על ידה וממנה לאחרים (עיין סוכה מט ע"ב).^א

א. שערי חיים קידושין, דרכי קבלת התורה והשגת קנינה אות א. וראה עוד לעיל פרשת וירא (בראשית יח, יז-יט) ופרשת כי תשא (לב, ז), שנתבאר בהרחבה שאין נותנים לאדם שום השגות רוחניות בשביל עצמו, אלא אך ורק כדי להעביר לאחרים.